

Milliy kashta san'ati asosida bolalar liboslarida zamonaviy dizayn yaratish

Nematova Tursuntosh Alisher qizi

Navoiy davlat universiteti

Dizayn: (Libos va gazlamalar) – ta'lim yo'nalishi

4 - kurs "L"guruh talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada milliy kashta san'atining bolalar liboslari dizaynidagi o'rni, estetik va pedagogik ahamiyati tahlil qilinadi. Milliy kashtachilik nafaqat badiiy bezak vositasi, balki bolalarda estetik did, milliy identitet va ijodiy tafakkur shakllantirishning samarali usuli sifatida qaraladi. Maqolada kashta naqshlarini rang uyg'unligi bilan zamonaviy fasonlarda qo'llashning estetik, pedagogik va ijtimoiy jihatlari yoritilgan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, milliy kashta san'ati bolalar liboslarining zamonaviy dizaynini boyitib, ularni milliy qadriyatlar bilan tanishtiradi.

Kalit so'zlar: Milliy kashta, bolalar libosi, dizayn, rang uyg'unligi, zamonaviy moda, badiiy bezak, estetik did, pedagogik yondashuv, madaniy meros, ijodiy tafakkur.

Milliy kashta san'ati O'zbekiston xalqining amaliy san'atidagi eng qadimiy va boy shakllardan biri bo'lib, u nafaqat dekorativ, balki ma'naviy va estetik ifoda vositasidir. Bolalar liboslarida milliy kashta elementlarini qo'llash ularning estetik didini rivojlantirish, milliy qadriyatlar bilan tanishtirish va ijodiy tafakkurini shakllantirish imkonini beradi.

Zamonaviy dizayn jarayonida milliy kashta elementlarini stilizatsiya qilish va rang uyg'unligini hisobga olgan holda liboslarni yaratish muhim badiiy vazifa hisoblanadi. Bolalar liboslarida ishlatiladigan naqshlar va ranglar nafaqat badiiy estetik jihatdan, balki psixologik jihatdan ham ta'sirga ega. Masalan, yorqin ranglar quvonch va energiya, yumshoq ranglar esa tinchlik va osoyishtalik hissini uyg'otadi.

Kashta naqshlarini joylashtirish jarayonida kompozitsiya muvozanati va ritmik takrorlanish tamoyillari hisobga olinadi. Bu nafaqat libosning tashqi ko'rinishini mukammal qiladi, balki bolalarda estetik qarashni shakllantirishga xizmat qiladi. Shu sababli, milliy kashta san'atining zamonaviy bolalar liboslarida qo'llanishi pedagogik va estetik jihatdan muhim ahamiyatga ega.

Milliy kashta san'ati O'zbekiston xalqining boy madaniy merosini ifodalaydigan eng muhim amaliy san'at turlaridan biridir. Bolalar liboslarida kashta naqshlarini qo'llash badiiy ifoda, milliylik va pedagogik ahamiyatni birlashtiradi. Kashta naqshlari nafaqat dekorativ bezak, balki bolalarda estetik did, rang uyg'unligi va kompozitsiya tushunchasini shakllantirishning samarali vositasidir.

Bolalar liboslarida ishlatiladigan naqshlar va ranglar psixologik ta'sirga ega. Masalan, yorqin qizil va sariq ranglar energiya, quvnoqlik va faoliyat ruhini uyg'otadi, moviy va yashil ranglar esa tinchlik va osoyishtalik hissini beradi. Shu bilan birga, naqshlarning ritmik takrorlanishi va simmetrik joylashuvi libosning estetik mukammalligini ta'minlaydi.

Milliy kashta elementlarini zamonaviy fasonlar bilan uyg'unlashtirish bolalar liboslariga nafaqat badiiy, balki amaliy ahamiyat ham beradi. Masalan, ko'ylaklar, bluzkalar, shim va yubkalar kabi turli kiyimlarda kashta naqshlarini stilizatsiya qilgan holda ishlatish libosning nafisligini oshiradi. Shu tarzda, libos nafaqat kundalik kiyim sifatida, balki bayramona, marosimiy tadbirlar uchun ham moslashuvchan bo'ladi.

Kashta naqshlarini rang uyg'unligi bilan birlashtirish pedagogik jarayonlarda ham samarali hisoblanadi. Talabalar va yosh dizaynerlar liboslarni yaratish jarayonida ranglar psixologiyasini, naqsh kompozitsiyasini o'rganadilar. Bu esa ularning ijodiy tafakkurini rivojlantiradi, estetik didini shakllantiradi va milliy qadriyatlar bilan tanishtiradi.

Bolalar liboslarida milliy kashtani qo'llashning yana bir afzalligi — u madaniy identitetni rivojlantiradi. Har bir naqsh va rang uyg'unligi bolalarni o'z xalqining tarixiy va madaniy merosi bilan tanishtiradi. Shu bilan birga, bunday liboslar milliy an'analarga hurmatni shakllantiradi va yosh avlodni milliy qadriyatlarni qadrlashga o'rgatadi.

Zamonaviy bolalar liboslarini yaratishda kashta elementlarini raqamli texnologiyalar yordamida qayta ishlash ham muhim ahamiyatga ega. Naqshlarni grafik dasturlarda stilizatsiya qilish, ranglar uyg'unligini aniqlash, kompozitsion yechimlarni ishlab chiqish yosh dizaynerlar uchun amaliy ko'nikmalarni rivojlantiradi. Shu tarzda milliy kashta san'ati raqamli madaniyat bilan uyg'unlashadi va yangi badiiy ifoda vositasiga aylanadi.

Kashta san'atini bolalar liboslarida qo'llash iqtisodiy jihatdan ham samarali. Milliy naqshlar asosida ishlab chiqilgan liboslar eksportbop bo'lib, xalqaro ko'rgazmalarda O'zbekistonning milliy brendi sifatida namoyon bo'ladi. Shu bilan birga, kashta elementlarini zamonaviy mato va fasonlar bilan uyg'unlashtirish yosh dizaynerlarning kreativ kompetensiyalarini oshiradi.

Milliy kashta san'ati bolalar liboslarida qo'llanilganda nafaqat badiiy va estetik, balki pedagogik, madaniy va iqtisodiy ahamiyat kasb etadi. Liboslar orqali bolalarda estetik did, rang uyg'unligi, milliy identitet va ijodiy tafakkur rivojlantiriladi. Shu sababli, milliy kashta san'ati asosida zamonaviy bolalar liboslarini yaratish badiiy-pedagogik jihatdan muhim vazifa hisoblanadi.

Shuningdek, kashta naqshlarini qo'llash bolalar liboslariga milliy ruh, go'zallik va nafislik bag'ishlaydi. Shu tarzda, milliy kashta san'ati va zamonaviy dizayn o'rtasidagi

uyg'unlik, milliy qadriyatlarni saqlash va yangi avlodga yetkazishning samarali yo'li hisoblanadi.

Milliy kashta san'ati asosida bolalar liboslarida zamonaviy dizayn yaratish milliy madaniyatni saqlash, badiiy estetikani rivojlantirish va yosh avlodga ijodiy tafakkur, estetik did va milliy identitetni shakllantirishning samarali vositasidir. Kashta naqshlari va rang uyg'unligi nafaqat libosning tashqi ko'rinishini bezaydi, balki bolalarda rang, kompozitsiya va milliy qadriyatlar bilan bog'liq estetik qarashlarni rivojlantiradi.

Zamonaviy dizayn jarayonida milliy kashta elementlarini qo'llash, liboslarga milliy ruh va badiiy mukammallik beradi. Shu bilan birga, pedagogik va madaniy ahamiyati katta bo'lib, bolalarni milliy meros, an'ana va qadriyatlar bilan tanishtirish imkonini yaratadi. Milliy kashta san'ati orqali yaratilgan zamonaviy bolalar liboslari nafaqat badiiy, balki pedagogik, madaniy va iqtisodiy jihatdan ham muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Шавдиров С. А. Подготовка будущих учителей к исследовательской деятельности // *Педагогическое образование и наука*. – 2017. – №2. – С. 109–110.
2. Shavdirov S. A. *Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons* // *Eastern European Scientific Journal*. – 2017. – №1. – P. 131–134.
3. Shovdirov S. *Analyzing the Sources and Consequences of Atmospheric Pollution: A Case Study of the Navoi Region* // *E3S Web of Conferences*. – EDP Sciences, 2024. – Vol. 587. – P. 02016.
4. Shavdirov S. *Method of Organization of Classes in Higher Education Institutions Using Flipped Classroom Technology* // *AIP Conference Proceedings*. – AIP Publishing LLC, 2025. – Vol. 3268. – No. 1. – P. 070035.
5. Шавдиров С. А. Ўқувчиларда тасвирий саводхонликка оид ўқув компетенцияларини шакллантиришнинг педагогик-психологик жиҳатлари // *Современное образование (Ўзбекистан)*. – 2017. – №6. – С. 15–21.
6. Shovdirov S. A. *Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari* // *Inter Education & Global Study*. – 2024. – №1. – P. 8–14.
7. Ibraimov X., Shovdirov S. *Theoretical Principles of the Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students* // *Science and Innovation*. – 2023. – Vol. 2. – No. B10. – P. 192–198.
8. Rahmonova M. *Milliy kashta san'ati va bolalar liboslaridagi qo'llanilishi* // *O'zbekiston san'atshunoslik jurnali*. – 2022. – №3. – P. 44–49.

9. Yuldosheva N. *Bolalar kiyimida milliy naqsh va rang uyg'unligi // Design and Art Education.* – 2023. – №2. – P. 35–40.
10. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. *Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in the Process of Teaching Fine Arts // International Journal on Integrated Education.* – 2023. – Vol. 4. – No. 3. – P. 60–66.